

Vastuoluline näärikuu



■ Aasta külmadele külmalainele, oli jaanuar ikkagi kraadi võrra normist soojem.

Viimastel aastatel on just jaanuar paistnud silma ootamatute ilmakäänakutega – möödunud aastal vihma, tormi ning uputusega, kolm ja neli aastat tagasi äkiliste külma- ja soojalainetega.

Vaid 2004. aasta jaanuari puhul võis loo pealkirjaks panna “Viisakalt valge näärikuu”. Polnud siis Tartumaal ühtegi sulapäeva ega kannatanud keegi paukuva pakase käes.

Tõnisepäevast kasu vähe

Alanud aasta esimese kuu esimene pool oli ilma poolest igati leebe – kergete sooja- ja külmakraadidega. Avadekaadi keskmine õhutemperatuur ületas pikaajalist keskmist ehk normi koguni nelja kraadi võrra.

Ei saadud kuidagi nuriseda ilmaolude üle ka Otepää MK etapil – paar külmakraadi oli paras nii võistlejatele kui pealtvaatajatele.

Ometi püsis tugeva külmalaine oht ida poolt juba ka siis paar päeva. (Väike meenutus: hiljuti leidsin riulilt kasutatud suusamaaride purgi sildiga –30 kuni –40°!).

Tähtsal päeval, 17. jaanuaril ehk tõnisepäeval oli ilm pilves. Tibutas uduvihma, õhus oli nagu kevadet tunda.

Maainimesed kurvastasid, sest Lõuna-Eesti rahvatarkuse järgi on sel päeval vaja sigadele ilmtingimata päikest näidata: see mõjuvat nende kasvu- le soodsalt.

Mis veelgi olulisem – kui tol päeval päike paistab, on mehed aasta läbi targad. Kahjuks juhtub seda, mõtlen tõnisepäevast päikesepaistet, siinmaal harva.

Seda, et kevadetunne oli petlik, said kaasmaalased ka kohe tunda. Juba 17. jaanuari õhtul näitas termomeeter kümmekond kraadi külma, järgmisel päeval aga saabus ehtne koerailm: rannikul tuul puhanguti 22 m/s ja õhus

–5° (tajutav temperatuur see- ga nagu –20° puhul!). Ida-Eestis oli vinge tuule käes viibijail päris siberliku 30kraadise pakase tunne.

Järgmistel päevadel tuul veidi taltus, külm seevastu kõvenes. Tõraveres näiteks ei tõusnud 19.–20. kuupäeval piiritu- sesammas kõrgemale 24 miinuspügalast. Kuue pakasepäeva, (18.–23. jaanuari) keskmine ööpäevane temperatuur oli –23,7°!

Meenutuseks. Viimase pool- sajandi jubedaim pakane oli minu arvates 1987. a jaanuari esimesel poolel, kui 4.–14. kuupäevani kõikusid Tõraveres kaheksal päeval minimaal- sed õhutemperatuurid –30 ja –35,4 kraadi vahel!

Pealekauba tuli tollal näärikuu lõpus korraks –30°.

Õnneks ei olnud tookord kõva tuult puhumas, mis just tänavuse külma eriti vastikuks muutis.

Kuu lõpul ilma- ehk külma- taat halastas meile ning keeras soojakraanid taas valla. Uus aasta nii hiina kui islami kalendri järgi (vastavalt 29. ja 31. jaanuaril) tuli sulaga.

Inimesed unustasid paugu- pealt pakase ja pühendasid oma tähelepanu põnevamatele teemadele.

Kaks ajakirjanikku näiteks huvitusid, milline Eesti euro- laul võiks minu arvates võita. Ei olnud aga seekord midagi nii meeldejäädavat nagu kunagine Vaiko Eplikü protestilaul “AIDS Is Coming Back!”.

Statistika teeb vigureid

Ja nüüd üks statistikavigur: et pakaseperiood jäi tänavu ilu- sasti kahe dekaadi vahele, siis ei kajastunud see eriti ei küm- mepäevakute ega kuu kesk- mistes temperatuurides. Nii teine kui kolmas dekaad olid normist vaid kraadi võrra kül- memad.

Kuna kuu algus oli omakor- da 4 kraadi normist soojem,

siis kuu keskmine – usu või mitte! – osutus isegi tavalisest kõrgemaks.

Eesti keskmiseks õhutem- peratuuriks rehkendatigi me- teoroloogia ja hüdroloogia ins- tituudis –5,3°, mis on kraadi võrra soojem normist!

Külmem oli Võrus (–6,9°, norm –6,8°), palju soojem aga saartel (Sõrves –1,9°). Ametli- kuks senise talve külmarekor- diks sai Mustvee külje all Ti- rikojal 20. jaanuaril mõõdetud –32°.

Sademeid igal kujul tuli riigis keskmiselt 18 mm ehk kõi- gest pool normist. Üksnes Nar- va-Jõesuu sai 29 millimeetriga oma kuunormi peaaegu täis.

Ilmast mujal...

Dead Moroz Venemaalt külvas surma kodumaalt Atlandini. Üle hulga aastate sai pea kogu Euroopa lumevalgeks. Lume raskuse all purunesid katused nii Jaapanis, USAs kui Poolas. Kõige rohkem tekitasid sajud heameelt Põhja-Itaalias, kus seni kollitas lumepuudus.

...ja muiste

1906. aasta näärikuu oli Tar- tus soe (–3,5°), sademeid lan- ges vähe – 23 mm. Jää Ema- jõel ning lumi linnas püsis kogu kuu.

Postimehele kirjutati: Romast. Hommikul hakkas Vesuv kõvasti tuld purskama.

Tartust. Siin on suure sula ja voolava vihma tõttu kõnni- teed liig libedaks läinud, nii et uulitsa ääri uisuteeks võiks tarvitada. Tihti mõõtsivad inimesed oma keha pikkusega kõnnitee laiust.

Amerikast. Talv on siin tä- navu õige kergepoolne. Suu- red järved on jääst vabad.

Rakverest. Haruldane lugu – 5. jaanuaril nägi keegi talu- mees Rakvere lähedal kuld- nokka.